

[Strona Główna](#) > ... > [Twoje Prawa](#) > [Ofiary Przepęstw](#) > [Prawa Ofiar – W Poszczęólnych Państwach](#) > 2 - Składanie zawiadomienia o przępstwie oraz moje prawa podczas dochodzenia/śledztwa lub w czasie procesu

2 - Składanie zawiadomienia o przępstwie oraz moje prawa podczas dochodzenia/śledztwa lub w czasie procesu

Jak złożyć zawiadomienie o przępstwie?

Ofiara przępstwa ma prawo, od pierwszego kontaktu z właściwymi organami lub funkcjonariuszami, do uzyskania informacji o przysługujących jej prawach do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przępstwa i, w stosownych przypadkach, o odpowiedniej procedurze.

Ofiara może złożyć zawiadomienie o popełnieniu przępstwa na policji, stając się tym samym świadkiem w postępowaniu, które zostanie wszczęte w związku z zawiadomieniem. Ofiara może się również zwrócić do policji o skierowanie do właściwego Urzędu ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przepęstw (Oficina de Asistencia a las Víctimas del delito), które udzieli jej informacji na temat sposobu składania zawiadomienia o popełnieniu przępstwa.

Dostęp do usług opieki i wsparcia, takich jak usługi udzielane przez Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przepęstw, jest nieodpłatny i poufny; w celu jego uzyskania nie jest konieczne uprzednie złożenie zawiadomienia o popełnieniu przępstwa.

Jako osobie składającej zawiadomienie o popełnieniu przępstwa ofierze przysługują następnące prawa:

- do otrzymania należycie poświadczonej kopii zawiadomienia;
- do nieodpłatnej pomocy językowej i otrzymania pisemnego tłumaczenia kopii składanego zawiadomienia, jeżeli ofiara nie rozumie żadnego języka urzędowego obowiązującego w miejscu składania zawiadomienia ani nie mówi w żadnym z tych języków. Jeżeli ofiara nie mówi w języku hiszpańskim ani w języku urzędowym, w którym prowadzone jest dotyczące jej postępowanie, ani nie rozumie tych języków, przysługuje jej prawo do nieodpłatnej pomocy tłumacza ustnego języka, którym ofiara się posługuje, podczas składania zeznań w sądzie, prokuraturze lub na policji na etapie postępowania przygotowawczego;
- jeżeli ofiara zwróciła się o powiadomienie o określonych decyzjach, takich jak postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania karnego czy orzeczenie kończące postępowanie w sprawie, przysługuje jej prawo do otrzymania informacji o terminie, godzinie i miejscu rozprawy, jak również o treści aktu oskarżenia wniesionego przeciwko domniemanemu sprawcy.

Ofiara może również wnieść oskarżenie przeciwko domniemanemu sprawcy, w którym to przypadku otrzymuje status strony postępowania jako oskarżyciel indywidualny (*acusador particular*), którego zakres uprawnień jest bardzo podobny do zakresu uprawnień prokuratora (*Ministerio Fiscal*).

Oprócz spraw toczących się w trybie publicznoskargowym, w których prokurator wnosi oskarżenie przeciwko domniemanemu sprawcy, istnieją dwa inne rodzaje postępowań karnych, w których ofiara pełni bardzo istotną rolę na etapie wszczęcia postępowania:

- postępowanie w sprawach o przępstwa ścigane z oskarżenia prywatno-publicznego (*delitos semi-públicos*), w których ofiara musi złożyć zawiadomienie o popełnieniu przępstwa (*denuncia*) lub wnieść pismo oskarżające (*querrela*) w celu wszczęcia postępowania; prokurator przejmuje następnie odpowiedzialność za oskarżenie wniesione przeciwko domniemanemu sprawcy. Wszczęcie i przebieg postępowania w sprawach o przępstwa ścigane z oskarżenia prywatnego (*delitos privados*) (np. o zniesławienie) zależy natomiast wyłącznie od ofiary; prokurator nie ponosi żadnej odpowiedzialności za oskarżenie wniesione przeciwko domniemanemu sprawcy, a ofiara może w dowolnym czasie odstąpić od oskarżenia, co powoduje umorzenie postępowania.

Ofiara może złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa w dowolnym języku, a jeżeli nie posługuje się językiem hiszpańskim ani żadnym odpowiednim językiem regionalnym, przysługuje jej prawo do nieodpłatnej pomocy tłumacza ustnego. W praktyce jeżeli na komisariacie policji żaden z funkcjonariuszy nie posługuje się językiem, którym włada ofiara, policja zaoferuje ofierze następujące możliwości:

- jeżeli czyn nie nosi znamion poważnego przestępstwa, ofiara może go zgłosić za pomocą formularza sporządzonego w jej języku;
- jeżeli czyn nosi znamiona poważnego przestępstwa, ofierze zostanie zapewniona pomoc tłumacza ustnego – telefonicznie lub osobiście.

Na niektórych komisariatach policji, szczególnie w lecie, dostępni są tłumacze ustni języków angielskiego, francuskiego i niemieckiego.

Prawo nie przewiduje terminu na złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, ale przewiduje terminy, po upływie których ustaje karalność przestępstwa: 10–20 lat, w zależności od powagi przestępstwa. Organy nie wymagają żadnej szczególnej formy zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. Zawiadomienie można złożyć na piśmie lub ustnie, w którym to przypadku organ przyjmujący zawiadomienie sporządzi stosowny protokół. Ofiara musi podać swoje imię i nazwisko, adres, numer dowodu tożsamości, numer telefonu itp. oraz podpisać zawiadomienie.

Podczas składania zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa ofiara przemocy ze względu na płeć lub przemocy domowej może zwrócić się do policji wydanie nakazu ochrony (*orden de protecció*n). Ofiara może również zwrócić się o nakaz ochrony bezpośrednio do organu sądowego lub prokuratora, Urzędów ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw lub służb społecznych bądź placówek opiekuńczych działających pod nadzorem administracji publicznej.

We wszystkich przypadkach ofiara otrzyma formularz wniosku o wydanie nakazu ochrony oraz informacje na temat tego nakazu.

W jaki sposób mogę uzyskać informacje o przebiegu sprawy?

Po złożeniu zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa ofiara otrzyma jego poświadczony odpis opatrzony numerem referencyjnym.

Ofiara może uzyskać od policji informacje na temat postępów w sprawie, chyba że jest to niewskazane ze względu na dobro postępowania. W praktyce lepiej jest zadzwonić do właściwej jednostki policji i poprosić o udzielenie informacji.

Co do zasady ofierze przysługuje prawo – jeżeli złożyła stosowny wniosek – do otrzymania informacji o terminie, godzinie i miejscu rozprawy, o treści aktu oskarżenia wniesionego przeciwko domniemanemu sprawcy, jak również do otrzymania następujących decyzji:

- postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania karnego;
- prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie;
- postanowienia o osadzeniu sprawcy w zakładzie karnym lub o zwolnieniu z takiego zakładu oraz informacji o jego możliwej ucieczce, a także postanowienia o zastosowaniu środków zapobiegawczych w celu ochrony ofiary.

Jeżeli ofiara zwróciła się o skierowanie do Urzędu ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw lub jeżeli otrzymuje pomoc od jednego z tych Urzędów, ma prawo do otrzymania danych kontaktowych organu odpowiedzialnego za prowadzenie postępowania oraz informacji o kanałach komunikacji z tym organem, a także o terminie, godzinie i miejscu rozprawy oraz o treści aktu oskarżenia wniesionego przeciwko domniemanemu sprawcy.

Ofiara przemocy ze względu na płeć ma prawo do uzyskania z urzędu informacji o sytuacji procesowej sprawcy oraz o zastosowanych środkach zapobiegawczych. Ofiara może w dowolnym momencie zwrócić się o nieudzielanie tego rodzaju informacji.

Ofiara przestępstwa z użyciem przemocy przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności ma prawo do uzyskania informacji o kompensacie od państwa, która przysługuje ofierze, jeżeli nie uzyska ona odszkodowania od sprawcy lub jeżeli będzie ono niewystarczające.

Czy przysługuje mi pomoc prawna (podczas dochodzenia/śledztwa lub w czasie procesu)? Na jakich warunkach?

Podczas pierwszego kontaktu z właściwymi organami lub funkcjonariuszami ofiara ma prawo do otrzymania informacji o procedurze stosowanej w celu uzyskania porady prawnej i ochrony prawnej oraz – w stosownych przypadkach – o przesłankach ich uzyskania na zasadzie nieodpłatności. Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw również udzielą ofierze tych informacji.

Ofiara może się zwrócić o uznanie uprawnienia do pomocy prawnej do organu lub funkcjonariusza, który udzielił jej informacji na temat procedury stosowanej w celu uzyskania porady prawnej i ochrony prawnej oraz – w stosownych przypadkach – przesłanek ich uzyskania na zasadzie nieodpłatności. Funkcjonariusz lub organ prześlą wniosek ofiary – wraz z dostarczoną dokumentacją – właściwej izbie adwokackiej (*Colegio de Abogados*).

Wnioski można również składać w Urzędach ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw przy Urzędzie ds. Wymiaru Sprawiedliwości, które prześlą je właściwej izbie adwokackiej.

Ofiara może skorzystać z usług służb informacji prawnej, które udzielają informacji prawnych wszystkim obywatelom. Pracę tych służb organizują w każdym okręgu sądowym izby adwokackie.

W tym celu ofiara musi wypełnić stosowny formularz, który jest dostępny w sądach, w Ministerstwie Sprawiedliwości i w innych urzędach administracji publicznej, oraz wykazać, że nie dysponuje wystarczającymi środkami utrzymania. Jeżeli postępowanie karne nie zostało jeszcze wszczęte, ofiara musi złożyć wniosek do izby adwokackiej działającej w okręgu sądu właściwego do prowadzenia postępowania lub do sądu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania ofiary.

Ofiary przemocy ze względu na płeć nie muszą uprzednio wykazywać, że nie dysponują wystarczającymi środkami, aby uzyskać pomoc prawną.

Ofiary terroryzmu również mogą otrzymać pomoc prawną.

Ofiara może wnieść o pomoc prawną w Hiszpanii, jeżeli spełnia jedną z następujących przesłanek – m.in.:

- jest obywatelem dowolnego państwa członkowskiego UE i wykáže, że nie dysponuje wystarczającymi środkami;
- jest obywatelem państwa trzeciego i posiada prawo legalnego pobytu w Hiszpanii lub prawo uznane na mocy umów międzynarodowych (np. umów w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę). W tym przypadku ofierze przysługuje prawo do pomocy prawnej w Hiszpanii na takich samych warunkach jak obywatelom Unii;
- niezależnie od tego, czy ofiara posiada wystarczające środki, by uczestniczyć w postępowaniu sądowym, jej prawo do pomocy prawnej zostanie uznane i pomoc ta zostanie bezzwłocznie przyznana, jeżeli jest ofiarą przemocy ze względu na płeć, terroryzmu lub handlu ludźmi – we wszystkich postępowaniach związanych z jej statusem ofiary lub wynikających z tego statusu, bądź jeżeli jest małoletnia, zmagająca się z trudnościami w uczeniu się lub cierpi na chorobę psychiczną – gdy sprawa dotyczy wykorzystywania lub znęcania.

Prawo to będzie przysługiwało również następcom prawnym ofiary w przypadku jej śmierci, o ile nie uczestniczyli w zdarzeniu.

Do celów przyznania pomocy prawnej status ofiary uzyskuje się w momencie złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa (*denuncia*) lub wniesienia pisma oskarżającego (*querrela*) lub w momencie wszczęcia postępowania karnego w przedmiocie każdego wspomnianego powyżej przestępstwa, przy czym ofiara zachowuje ten status przez cały czas trwania postępowania karnego lub jeżeli po jego zakończeniu sąd wyda wyrok skazujący.

Prawo do pomocy prawnej wygasa z chwilą uprawomocnienia się wyroku uniewinniającego lub po zawieszeniu bądź umorzeniu postępowania ze względu na nieudowodnienie popełnienia czynu zabronionego, przy czym ofiara nie musi zwracać kosztów pomocy, z której do tej chwili korzystała nieodpłatnie.

W poszczególnych postępowaniach, które mogą zostać wszczęte w związku ze statusem ofiary wyżej wymienionych przestępstw, w szczególności w postępowaniu w przedmiocie przestępstwa przemocy ze względu na płeć, ofiarę musi wspierać adwokat (*abogado*), pod warunkiem że w ten sposób przysługujące jej prawo do obrony

zostanie należycie zagwarantowane.

Ofierze przysługuje prawo do pomocy prawnej, jeżeli jej roczny dochód oraz dochód na gospodarstwo domowe nie przekracza:

- dwukrotności wielofunkcyjnego publicznego wskaźnika dochodów (*indicador público de renta de efectos múltiples* – IPREM) w wysokości obowiązującej w momencie składania wniosku w przypadku osób, które nie należą do żadnego gospodarstwa domowego. Wskaźnik IPREM jest ustalany corocznie i wykorzystywany w celu wyznaczenia kwoty określonych świadczeń lub progu uprawniającego do otrzymania określonych świadczeń, uprawnień lub dostępu do usług publicznych;
- dwuipółkrotności wskaźnika IPREM w wysokości obowiązującej w momencie składania wniosku w przypadku osób, które należą do dowolnego rodzaju gospodarstwa domowego składającego się z mniej niż czterech członków;
- trzykrotności IPREM w przypadku gospodarstw domowych składających się z co najmniej czterech osób.

W 2016 r. roczna wartość wskaźnika IPREM wynosiła 6 390,13 EUR.

W przypadku przyznania pomocy prawnej ofiara jest zwolniona z następujących kosztów:

1. wstępnej porady prawnej;
2. honorariów adwokata (*abogado*) i pełnomocnika (*procurador*);
3. publikacji ogłoszeń w dziennikach urzędowych;
4. zaliczek na poczet określonych postępowań apelacyjnych;
5. wynagrodzeń biegłych;
6. ofiara uzyska 80-procentową obniżkę opłaty za akty notarialne oraz za wypisy z rejestru gruntów i rejestru działalności gospodarczej.

Czy mogę ubiegać się o zwrot kosztów (z tytułu uczestnictwa w dochodzeniu/śledztwie/procesie)? Na jakich warunkach?

Co do zasady w przypadku uczestnictwa ofiary przestępstwa w postępowaniu jest ona uprawniona do zwrotu kosztów poniesionych w celu wykonania przysługujących jej praw oraz poniesionych kosztów sądowych, przy czym koszty te są zwracane przed kosztami poniesionymi na rzecz Skarbu Państwa.

W tym celu sąd musi zasądzić zwrot kosztów w orzeczeniu, a ponadto oskarżony musi zostać skazany z oskarżenia ofiary w sprawach, w których prokurator nie wniósł aktu oskarżenia, lub musi zostać skazany po uchyleniu postanowienia o umorzeniu postępowania w wyniku zażalenia wniesionego przez ofiarę.

Służby udzielające pomocy i wsparcia, w szczególności Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw, udzielą ofierze informacji na temat przesłanek zwrotu kosztów sądowych oraz – w stosownych przypadkach – procedury dochodzenia ich zwrotu.

Moja sprawa została umorzona zanim trafiła do sądu. Czy mogę się odwołać?

Jeżeli ofiara nie zgłosiła uczestnictwa w postępowaniu, a prokurator odstąpi od oskarżenia domniemanego sprawcy, sąd może poinformować o tym ofiarę i wezwać ją do wniesienia pisma oskarżającego (*querella*) w celu przystąpienia do postępowania w charakterze oskarżyciela indywidualnego w terminie 15 dni. W przypadku postępowania przyspieszonego sąd ma obowiązek udzielenia ofierze tego rodzaju informacji i wezwania jej do przystąpienia do postępowania.

Jeżeli prokurator wnieśli oskarżenie przeciwko domniemanemu sprawcy, ofiara nie może podjąć żadnych czynności w celu zakończenia postępowania, z wyjątkiem przestępstw ściganych z oskarżenia prywatnego.

Jeżeli ofiara przystąpiła już do postępowania i uzyskała status oskarżyciela indywidualnego, może zwrócić się o wyznaczenie rozprawy oraz wnieść oskarżenie przeciwko domniemanemu sprawcy. Jeżeli sędzia śledczy wyda postanowienie o zakończeniu postępowania, tj. o jego umorzeniu, ofiara może je zaskarżyć.

Jeżeli prokurator wnieśli oskarżenie przeciwko domniemanemu sprawcy, ofiara może wnieść o umorzenie postępowania i odstąpić od oskarżenia jako oskarżyciel indywidualny. Prokurator może jednak postanowić o

kontynuowaniu postępowania.

Czy mogę uczestniczyć w procesie?

Podczas pierwszego stawiennictwa ofiary przed sądem urzędnik sądowy (*Letrado de la Administración de Justicia*) pouczy ofiarę o prawach przysługujących jej w postępowaniu karnym oraz o możliwości przystąpienia do postępowania w charakterze oskarżyciela indywidualnego lub powoda cywilnego, posługując się jasnym, prostym i zrozumiałym językiem oraz uwzględniając cechy i potrzeby ofiary.

Ofierze przestępstwa w postępowaniu karnym przysługują następujące uprawnienia:

- do wniesienia oskarżenia oraz do wytoczenia powództwa adhezyjnego zgodnie z obowiązującymi przepisami karnoprocesowymi;
- do stawiennictwa przed organami prowadzącymi postępowanie przygotowawcze w celu dostarczenia materiału dowodowego oraz istotnych informacji służących ustaleniu okoliczności faktycznych sprawy.

Ponadto podczas pierwszego stawiennictwa sąd zwróci się do ofiary z pytaniem, czy chciałaby otrzymywać pisma lub zawiadomienia określone w przepisach, w którym to przypadku ofiara musi podać swój adres e-mail lub – w jego braku – adres zamieszkania bądź adres do korespondencji.

Niezależnie od roli ofiary w postępowaniu karnym co do zasady może ona uczestniczyć w rozprawach, nawet jeżeli sąd wyłączył ich jawność. Jedynym obowiązkiem ofiary jest stawienie się przed sądem w celu złożenia zeznań w charakterze świadka.

Jeżeli ofiara nie przystąpiła do postępowania karnego, zostanie poinformowana o terminie i miejscu rozprawy. Jej główne zadanie będzie polegało na złożeniu zeznań w charakterze świadka. Aby uzyskać informacje na temat terminu i miejsca rozprawy, ofiara musi powiadomić sąd o każdej zmianie adresu w toku postępowania.

Ofiara może przystąpić do postępowania w charakterze oskarżyciela indywidualnego przed sporządzeniem pisma określającego kwalifikację prawną czynu (*escrito de calificación*), tj. przed rozpoczęciem przewodu sądowego, z wyjątkiem postępowań karnych przeciwko nieletnim. Pismo określające kwalifikację prawną czynu sporządzają prokurator, oskarżyciel indywidualny – o ile przystąpił do postępowania – oraz obrońca. Pismo to zawiera klasyfikację prawną czynu oraz proponowany wymiar kary. W praktyce każda ze stron ma pięć dni na przedstawienie swojego stanowiska na piśmie.

Co do zasady ofiara będzie reprezentowana przez adwokata, który poprowadzi jej sprawę, a także przez uprawnionego do występowania przed sądem pełnomocnika, który będzie reprezentował ją formalnie w postępowaniu.

Jeżeli jest wiele ofiar, co do zasady mogą one uczestniczyć w postępowaniu osobno, chociaż sąd może nakazać ich połączenie w jedną grupę lub ich większą liczbę. Stowarzyszenia ofiar przestępstw również mogą uczestniczyć w postępowaniu karnym, pod warunkiem że ofiara przestępstwa wyrazi zgodę na ich uczestnictwo.

Jeżeli ofiara przystąpiła już do postępowania w charakterze oskarżyciela indywidualnego, jej adwokatowi będzie przysługiwało prawo wglądu w dokument podsumowujący czynności podjęte w postępowaniu przygotowawczym (*sumario*) oraz w pozostałe dokumenty należące do akt sprawy, a także inne uprawnienia zbliżone do uprawnień prokuratora, w tym:

- do wniesienia o zgromadzenie dodatkowych dowodów;
- do wniesienia o powołanie nowych świadków lub biegłych w celu poparcia oskarżenia;
- wniesienia o przeprowadzenie konfrontacji itd.

W przypadku skazania oskarżonego sąd może nałożyć na niego obowiązek zwrotu następujących kosztów: honorarium adwokatów i pełnomocników, wynagrodzeń biegłych, opłat za wypisy z rejestrów publicznych i opłat notarialnych itd.

W toku postępowania karnego ofiara może wytoczyć powództwo adhezyjne (występować w charakterze powoda cywilnego), jeżeli zgłasza roszczenie petytoryjne, domaga się naprawienia szkody bądź odszkodowania za szkodę lub zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną przestępstwem. W tym przypadku ofiara będzie reprezentowana przez adwokata, który poprowadzi jej sprawę, a także przez uprawnionego do występowania przed sądem

pełnomocnika, który będzie reprezentował ją formalnie w postępowaniu.

W przypadku wydania postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego postanowienie to zostanie doręczone bezpośrednim ofiarom przestępstwa, które je zgłosiły, jak również pozostałym ofiarom bezpośrednim, których tożsamość i miejsce zamieszkania są znane. W przypadku śmierci lub zaginięcia ofiary bezpośrednio w wyniku przestępstwa postanowienie zostanie doręczone pośrednim ofiarom przestępstwa.

Jaka jest moja rola w systemie wymiaru sprawiedliwości? Czy jestem na przykład: ofiarą przestępstwa, świadkiem, powodem cywilnym, oskarżycielem prywatnym?

Ofierze przestępstwa w postępowaniu karnym przysługują następujące uprawnienia:

- do wniesienia oskarżenia oraz do wytoczenia powództwa adhezyjnego zgodnie z obowiązującymi przepisami karnoprosesowymi;
- do stawiennictwa przed organami prowadzącymi postępowanie przygotowawcze w celu dostarczenia materiału dowodowego oraz istotnych informacji służących ustaleniu okoliczności faktycznych sprawy.

Ofiara może pełnić w systemie wymiaru sprawiedliwości następujące role:

- ofiary bezpośredniej lub pośredniej: w zależności od zgłoszonego przestępstwa lub – w przypadku ubiegania się o dostęp do usług wsparcia i pomocy na rzecz ofiar przestępstw – bez uprzedniego zgłoszenia przestępstwa, ponieważ dostęp do tych usług nie jest uzależniony od złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa;
- świadka: w przypadku złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. Ofiara uczestniczy w postępowaniu wyłącznie wówczas, gdy otrzyma wezwanie do stawiennictwa;
- oskarżyciela indywidualnego: status ten przysługuje ofierze, która przystąpi do postępowania w charakterze oskarżyciela indywidualnego poprzez wniesienie pisma oskarżającego przeciwko sprawcy (w sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatno-publicznego oraz prywatnego), przed sporządzeniem pisma określającego kwalifikację prawną czynu, tj. przed rozpoczęciem przewodu sądowego, z wyjątkiem postępowań karnych przeciwko nieletnim;
- powoda cywilnego: co do zasady status ten przysługuje ofierze, która postanowi wytoczyć powództwo adhezyjne w toku postępowania karnego, tj. zgłosić roszczenie petytoryjne, domagać się naprawienia szkody bądź odszkodowania za szkodę lub zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną przestępstwem.

Co do zasady ofiara może uczestniczyć w rozprawach, nawet jeżeli sąd wyłączył ich jawność. Jedynym obowiązkiem ofiary jest stawienie się przed sądem w celu złożenia zeznań w charakterze świadka.

Czy mogę wybrać swoją rolę? Jakie są moje prawa i obowiązki wynikające z tej roli?

Co do zasady od momentu pierwszego kontaktu z właściwymi organami lub funkcjonariuszami oraz podczas świadczenia usług pomocy i wsparcia przez organy administracji publicznej, w tym przed złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, ofierze przysługuje prawo do ochrony, informacji, wsparcia, pomocy i opieki.

Ofiara może zwrócić się do właściwych organów lub funkcjonariuszy, z którymi się początkowo skontaktuje, o skierowanie do Urzędów ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw, które udzielą ofierze pomocy nieodpłatnie oraz z zachowaniem poufności, nawet jeżeli nie złożyła ona uprzednio zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa.

Od momentu pierwszego kontaktu z organami lub funkcjonariuszami ofierze może również towarzyszyć wskazana przez nią osoba.

Ponadto ofierze przysługuje prawo do rozumienia i bycia rozumianą w toku wszelkich czynności, jakie należy przeprowadzić po złożeniu zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, w tym w odniesieniu do informacji pochodzących z okresu sprzed złożenia zawiadomienia. Zapewnione zostanie tłumaczenie na prawnie uznane języki migowe, jak również środki wspomagające komunikację ustną w przypadkach, w których okaże się to konieczne.

Wszelka komunikacja – zarówno ustna, jak i pisemna – będzie prowadzona z użyciem jasnego, prostego i przystępnego języka, z uwzględnieniem cech osobowych i potrzeb ofiary, w szczególności jeżeli ofiara jest dotknięta jakąkolwiek niepełnosprawnością sensoryczną lub intelektualną, cierpi na zaburzenia psychiczne bądź jest małoletnia.

Ofierze przysługuje prawo do uzyskania informacji dotyczących w szczególności:

- dostępnych środków pomocy i wsparcia, zarówno medycznych, psychologicznych, jak i materialnych, a także procedury ich uzyskania. W stosownych przypadkach środki te obejmują informacje na temat możliwości otrzymania zakwaterowania zastępczego;
- prawa do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa oraz – w stosownych przypadkach – procedury składania tego zawiadomienia, a także prawa do dostarczania materiału dowodowego organom prowadzącym postępowanie przygotowawcze;
- procedury stosowanej w celu uzyskania porady prawnej i ochrony prawnej, a także – w stosownych przypadkach – przesłanek ich uzyskania na zasadzie nieodpłatności;
- możliwości wnioskowania o zastosowanie środków ochrony, a także – w stosownych przypadkach – procedury składania tego rodzaju wniosków;
- odszkodowania, do jakiego ofiara może być uprawniona, oraz – w stosownych przypadkach – procedury ubiegania się o to odszkodowanie;
- dostępnych usług w zakresie tłumaczenia ustnego i pisemnego;
- dostępnej dodatkowej pomocy oraz dostępnego dodatkowego wsparcia w zakresie komunikacji;
- procedury stosowanej w celu umożliwienia ofierze wykonywania przysługujących jej praw, jeżeli zamieszkuje ona poza granicami Hiszpanii;
- środków zaskarżenia przysługujących ofierze wobec wszelkich orzeczeń, które – zdaniem ofiary – naruszają jej prawa;
- danych kontaktowych organu odpowiedzialnego za prowadzenie postępowania oraz kanałów komunikacji z tym organem;
- usług w zakresie sprawiedliwości naprawczej, jeżeli przepisy przewidują taką możliwość;
- przesłanek zwrotu kosztów sądowych oraz – w stosownych przypadkach – procedury dochodzenia ich zwrotu;
- prawa do wystąpienia o powiadomienie o określonych decyzjach, takich jak postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania karnego, orzeczenie kończące postępowanie w sprawie itd.

Niezależnie od roli ofiary w postępowaniu karnym co do zasady może ona uczestniczyć w rozprawach, nawet jeżeli sąd wyłączył ich jawność. Jedynym obowiązkiem ofiary jest stawienie się przed sądem w celu złożenia zeznań w charakterze świadka.

Jeżeli ofiara nie przystąpiła do postępowania karnego, zostanie poinformowana o terminie i miejscu rozprawy. Jej główne zadanie będzie polegało na złożeniu zeznań w charakterze świadka. Aby uzyskać informacje na temat terminu i miejsca rozprawy, ofiara musi powiadomić sąd o każdej zmianie adresu w toku postępowania.

Ofiara może przystąpić do postępowania w charakterze oskarżyciela indywidualnego przed sporządzeniem pisma określającego kwalifikację prawną czynu, tj. przed rozpoczęciem przewodu sądowego, z wyjątkiem postępowań karnych przeciwko nieletnim. Ofiara będzie reprezentowana przez adwokata, który poprowadzi jej sprawę, a także przez uprawnionego do występowania przed sądem pełnomocnika, który będzie reprezentował ją formalnie w postępowaniu.

Jeżeli ofiara przystąpiła już do postępowania w charakterze oskarżyciela indywidualnego, jej adwokatowi będzie przysługiwało prawo wglądu w dokument podsumowujący czynności podjęte w postępowaniu przygotowawczym oraz w pozostałe dokumenty należące do akt sprawy, a także inne uprawnienia zbliżone do uprawnień prokuratora, w tym:

- do wniesienia o zgromadzenie dodatkowych dowodów;
- do wniesienia o powołanie nowych świadków lub biegłych w celu poparcia oskarżenia;
- wniesienia o przeprowadzenie konfrontacji itd.

W przypadku skazania oskarżonego sąd może nałożyć na niego obowiązek zwrotu następujących kosztów: honorarium adwokatów i pełnomocników, wynagrodzeń biegłych, opłat za wypisy z rejestrów publicznych i opłat notarialnych itd.

Ofierze występującej w postępowaniu w charakterze świadka przysługuje prawo do nieodpłatnej pomocy tłumacza ustnego, jeżeli nie posługuje się ona językiem hiszpańskim ani żadnym odpowiednim językiem regionalnym, lecz nie przysługuje jej prawo do pisemnego tłumaczenia dokumentów. Chociaż co do zasady trudno jest unikać kontaktu wzrokowego z oskarżonym, a w budynkach sądowych nie ma zazwyczaj osobnych poczekalni dla świadków, ofiara napaści na tle seksualnym ma prawo do:

- korzystania z ekranu na sali rozpraw; lub
- złożenia zeznań za pośrednictwem wideokonferencji.

Jeżeli ofiara została wezwana do złożenia zeznań w charakterze świadka i grozi jej niebezpieczeństwo, prezes sądu może wyłączyć jawność rozprawy w celu ochrony moralności, porządku publicznego oraz samej ofiary lub jej rodziny. Jeżeli ofiara występuje w postępowaniu w charakterze oskarżyciela indywidualnego, może się zwrócić o wyłączenie jawności rozprawy.

Jeżeli ofiara została wezwana do stawienia się przed sądem celem złożenia zeznań i sąd uzna, że grozi jej poważne niebezpieczeństwo lub że wolność, majątek lub rodzina ofiary znajdują się w niebezpieczeństwie, sąd może podjąć jedno z następujących działań:

- utajnić na czas postępowania tożsamość, adres, zawód oraz miejsce pracy ofiary;
- utajnić wizerunek ofiary podczas jej stawiennictwa w sądzie i ustanowić adres sądu adresem do doręczeń;
- zakazać rejestracji wizerunku ofiary na jakimkolwiek nośniku;
- zarządzić ochronę policyjną w toku postępowania i po jego zakończeniu;
- zapewnić przewiezienie ofiary do sądu pojazdem służbowym;
- umieścić ofiarę w poczekalni sądowej strzeżonej przez policję;
- w wyjątkowych okolicznościach – zapewnić ofierze nową tożsamość i pomoc materialną umożliwiającą zmianę miejsca zamieszkania lub miejsca pracy.

Jeżeli ofiara składająca zeznania jest małoletnia, kontakt wzrokowy między ofiarą a oskarżonym zostanie uniemożliwiony za pośrednictwem dowolnego możliwego środka technicznego. Ograniczona jest również możliwość przeprowadzenia konfrontacji. W przypadku zaistnienia konfliktu interesów między ofiarą a jej przedstawicielami ustawowymi, który uniemożliwia zagwarantowanie, że interesy ofiary będą odpowiednio chronione w postępowaniu przygotowawczym lub karnego, lub jeżeli konflikt ten dotyczy jednego z rodziców ofiary, przy czym drugie z rodziców nie jest w stanie właściwie wykonywać swoich obowiązków m.in. w zakresie reprezentowania lub wsparcia ofiary, prokurator zwróci się do sędziego lub sądu o ustanowienie kuratora procesowego, którego obowiązkiem będzie reprezentowanie ofiary w toku postępowania przygotowawczego oraz karnego.

Jeżeli ofiara jest cudzoziemcem, przysługuje jej prawo do nieodpłatnej pomocy tłumacza ustnego, o ile nie posługuje się językiem hiszpańskim ani odpowiednim językiem regionalnym. Policja może zaproponować ofierze formularz zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa w języku, którym ofiara się posługuje, oraz pomoc tłumacza ustnego – telefoniczną lub osobistą. W sądach działają służby udzielające pomocy w zakresie tłumaczeń ustnych, których działania są skoordynowane z działaniami Urzędu ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przystępstw.

Jeżeli ofiara ma zamiar wytoczyć powództwo adhezyjne w postępowaniu karnym (występować w charakterze powoda cywilnego), musi stawić się przed sądem z adwokatem i pełnomocnikiem w terminie właściwym do wytoczenia tego rodzaju powództwa, lecz zawsze przed dokonaniem klasyfikacji prawnej przestępstwa. W tym przypadku ofiara będzie reprezentowana przez adwokata, który poprowadzi jej sprawę, a także przez uprawnionego do występowania przed sądem pełnomocnika, który będzie reprezentował ją formalnie w postępowaniu.

Jeżeli ofiara otrzymała dowolne świadczenie lub dowolną pomoc ze względu na posiadany status ofiary i została objęta dowolnym środkiem ochrony przewidzianym w przepisach, ciąży na niej obowiązek zwrotu kwoty świadczenia lub pomocy w przypadku skazania za fałszywe oskarżenie (*denuncia falsa*) lub fałszywe zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa (*simulación de delito*), jak również obowiązek zwrotu kosztów poniesionych przez właściwe organy z tytułu działań w zakresie uznawania, ochrony i wsparcia, a także zapewnionych usług, przy czym sankcja ta pozostaje bez uszczerbku dla możliwości pociągnięcia ofiary do wszelkich innych rodzajów odpowiedzialności cywilnej lub karnej.

Czy mogę składać oświadczenia przed sądem lub przedstawiać dowody? Na jakich warunkach?

Niezależnie od roli ofiary w postępowaniu karnym co do zasady może ona uczestniczyć w rozprawach, nawet jeżeli sąd wyłączył ich jawność. Jedynym obowiązkiem ofiary jest stawienie się przed sądem w celu złożenia zeznań w charakterze świadka.

Jeżeli ofiara uczestniczy w postępowaniu, może nadal korzystać z usług świadczonych przez Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw.

Jeżeli ofiara nie przystąpiła do postępowania karnego, zostanie poinformowana o terminie i miejscu rozprawy. Jej główne zadanie będzie polegało na złożeniu zeznań w charakterze świadka. Aby uzyskać informacje na temat terminu i miejsca rozprawy, ofiara musi powiadomić sąd o każdej zmianie adresu w toku postępowania.

Ofiara może przystąpić do postępowania w charakterze oskarżyciela indywidualnego przed sporządzeniem pisma określającego kwalifikację prawną czynu, tj. przed rozpoczęciem przewodu sądowego, z wyjątkiem postępowań karnych przeciwko nieletnim. Ofiara będzie reprezentowana przez adwokata, który poprowadzi jej sprawę, a także przez uprawnionego do występowania przed sądem pełnomocnika, który będzie reprezentował ją formalnie w postępowaniu.

Jeżeli ofiara przystąpiła już do postępowania w charakterze oskarżyciela indywidualnego, jej adwokatowi będzie przysługiwało prawo wglądu w dokument podsumowujący czynności podjęte w postępowaniu przygotowawczym oraz w pozostałe dokumenty należące do akt sprawy, a także inne uprawnienia zbliżone do uprawnień prokuratora, w tym:

- do wniesienia o zgromadzenie dodatkowych dowodów;
- do wniesienia o powołanie nowych świadków lub biegłych w celu poparcia oskarżenia;
- wniesienia o przeprowadzenie konfrontacji itd.

W przypadku skazania oskarżonego sąd może nałożyć na niego obowiązek zwrotu następujących kosztów: honorarium adwokatów i pełnomocników, wynagrodzeń biegłych, opłat za wypisy z rejestrów publicznych i opłat notarialnych itd.

Ofierze występującej w postępowaniu w charakterze świadka przysługuje prawo do nieodpłatnej pomocy tłumacza ustnego, jeżeli nie posługuje się ona językiem hiszpańskim ani żadnym odpowiednim językiem regionalnym, lecz nie przysługuje jej prawo do pisemnego tłumaczenia dokumentów. Chociaż co do zasady trudno jest unikać kontaktu wzrokowego z oskarżonym, a w budynkach sądowych nie ma zazwyczaj osobnych poczekalni dla świadków, ofiara napaści na tle seksualnym ma prawo do:

- korzystania z ekranu na sali rozpraw; lub
- złożenia zeznań za pośrednictwem wideokonferencji.

Jeżeli ofiara została wezwana do złożenia zeznań w charakterze świadka i grozi jej niebezpieczeństwo, prezes sądu może wyłączyć jawność rozprawy w celu ochrony moralności, porządku publicznego oraz samej ofiary lub jej rodziny. Jeżeli ofiara występuje w postępowaniu w charakterze oskarżyciela indywidualnego, może się zwrócić o wyłączenie jawności rozprawy.

Jeżeli ofiara została wezwana do stawienia się przed sądem celem złożenia zeznań i sąd uzna, że grozi jej poważne niebezpieczeństwo lub że wolność, majątek lub rodzina ofiary znajdują się w niebezpieczeństwie, sąd może podjąć jedno z następujących działań:

- utajnić na czas postępowania tożsamość, adres, zawód oraz miejsce pracy ofiary;
- utajnić wizerunek ofiary podczas jej stawiennictwa w sądzie i ustanowić adres sądu adresem do doręczeń;
- zakazać rejestracji wizerunku ofiary na jakimkolwiek nośniku;
- zarządzić ochronę policyjną w toku postępowania i po jego zakończeniu;
- zapewnić przewiezienie ofiary do sądu pojazdem służbowym;
- umieścić ofiarę w poczekalni sądowej strzeżonej przez policję;
- w wyjątkowych okolicznościach – zapewnić ofierze nową tożsamość i pomoc materialną umożliwiającą zmianę miejsca zamieszkania lub miejsca pracy.

Jeżeli ofiara składająca zeznania jest małoletnia, kontakt wzrokowy między ofiarą a oskarżonym zostanie uniemożliwiony za pośrednictwem dowolnego możliwego środka technicznego. Ograniczona jest również możliwość przeprowadzenia konfrontacji. W przypadku zaistnienia konfliktu interesów między ofiarą a jej przedstawicielami ustawowymi, który uniemożliwia zagwarantowanie, że interesy ofiary będą odpowiednio chronione w postępowaniu przygotowawczym lub karnego, lub jeżeli konflikt ten dotyczy jednego z rodziców ofiary, przy czym drugie z rodziców nie jest w stanie właściwie wykonywać swoich obowiązków m.in. w zakresie reprezentowania lub wsparcia ofiary, prokurator zwróci się do sędziego lub sądu o ustanowienie kuratora procesowego, którego obowiązkiem będzie reprezentowanie ofiary w toku postępowania przygotowawczego oraz karnego.

Jeżeli ofiara jest cudzoziemcem, przysługuje jej prawo do nieodpłatnej pomocy tłumacza ustnego, o ile nie posługuje się językiem hiszpańskim ani odpowiednim językiem regionalnym. W sądach działają służby udzielające pomocy w zakresie tłumaczeń ustnych, których działania są skoordynowane z działaniami Urzędu ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw.

Jakie informacje uzyskam w czasie procesu?

Jeżeli ofiara złożyła stosowny wniosek, przysługuje jej prawo do otrzymania informacji o terminie, godzinie i miejscu rozprawy, o treści aktu oskarżenia wniesionego przeciwko domniemanemu sprawcy, jak również do otrzymania następujących decyzji:

- postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania karnego;
- prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie;
- postanowienia o osadzeniu sprawcy w zakładzie karnym lub o zwolnieniu z takiego zakładu oraz informacji o jego możliwej ucieczce;
- orzeczenia o zastosowaniu środków zapobiegawczych o charakterze osobowym lub o zmianie orzeczonych już środków, jeżeli zostały one nałożone w celu zapewnienia bezpieczeństwa ofierze;
- orzeczenia dowolnego organu sądowego lub decyzji organów penitencjarnych dotyczących osób skazanych za przestępstwa popełnione z użyciem przemocy lub noszące znamiona zastraszania, które stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa ofiary;
- decyzji, które wiążą się z udziałem ofiary w wykonywaniu kary i które dotyczą kwestii związanych z osadzeniem, np. w sprawie zaklasyfikowania sprawcy jako osadzonego 3. kategorii (zakład karny typu otwartego), nagród, przepustek, warunkowego przedterminowego zwolnienia itd.

Przy składaniu wniosku o doręczenie powyższych orzeczeń i decyzji ofiara musi podać swój adres e-mail lub - w przypadku jego braku - adres do korespondencji lub adres zamieszkania, na który organ będzie wysyłał pisma i zawiadomienia.

W wyjątkowych przypadkach - jeżeli ofiara nie posiada adresu e-mail - otrzyma przesyłkę zwykłą na adres, który podała.

Jeżeli ofiara jest obywatelem zamieszkującym poza granicami Unii Europejskiej i nie posiada adresu e-mail ani adresu do korespondencji, na który można wysyłać korespondencję, zostanie ona przekazana hiszpańskiej placówce dyplomatycznej lub hiszpańskiemu urzędowi konsularnemu w celu jej publikacji.

Ofierze doręcza się przynajmniej sentencję orzeczenia wraz z podstawą prawną.

Jeżeli ofiara przystąpiła formalnie do postępowania, orzeczenia zostaną doręczone jej pełnomocnikowi, a także samej ofierze - na adres e-mail, który podała.

Ofiara może w dowolnym momencie zwrócić się o niedoręczenie wskazanych powyżej orzeczeń, a wniosek, który uprzednio złożyła, przestanie wywoływać skutki prawne.

Jeżeli ofiara zwróciła się o skierowanie do Urzędu ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw lub jeżeli otrzymuje pomoc od jednego z tych Urzędów, ma prawo do otrzymania danych kontaktowych organu odpowiedzialnego za prowadzenie postępowania oraz informacji o kanałach komunikacji z tym organem, a także o terminie, godzinie i miejscu rozprawy oraz o treści aktu oskarżenia wniesionego przeciwko domniemanemu sprawcy.

Ofiara przemocy ze względu na płeć ma prawo do uzyskania z urzędu informacji o sytuacji procesowej sprawcy oraz o zastosowanych środkach zapobiegawczych. Ofiara może w dowolnym momencie zwrócić się o nieudzielanie

tego rodzaju informacji.

Czy będę mieć dostęp do akt sądowych?

Jeżeli ofiara przystąpiła już do postępowania w charakterze oskarżyciela indywidualnego, jej adwokatowi będzie przysługiwało prawo wglądu w dokument podsumowujący czynności podjęte w postępowaniu przygotowawczym oraz w pozostałe dokumenty należące do akt sprawy.

Obowiązki adwokatów obejmują zapoznawanie się z informacjami prawnymi i z aktami, w szczególności w sprawach, w których ich klienci nie są stroną postępowania.

Zgodnie z prawem hiszpańskim strony postępowania mogą być informowane o przebiegu postępowania oraz mogą uczestniczyć we wszystkich czynnościach procesowych.

■ Ostatnia aktualizacja: 24/06/2025

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.